

P O R N O

Erigerede lem og bare bryster har sneget sig ind på Kunsthal Charlottenborg i København, hvor du kan opleve udstillingen *Art & Porn*, som markerer 50-året for pornografiens frigivelse i Danmark i 1969. Vi har talt med tre medvirkende kunstnere, Maja Malou Lyse, 26, Ursula Reuter Christiansen, 76, og Suzette Gemzøe, 55, om, hvad porno har med kunst at gøre.

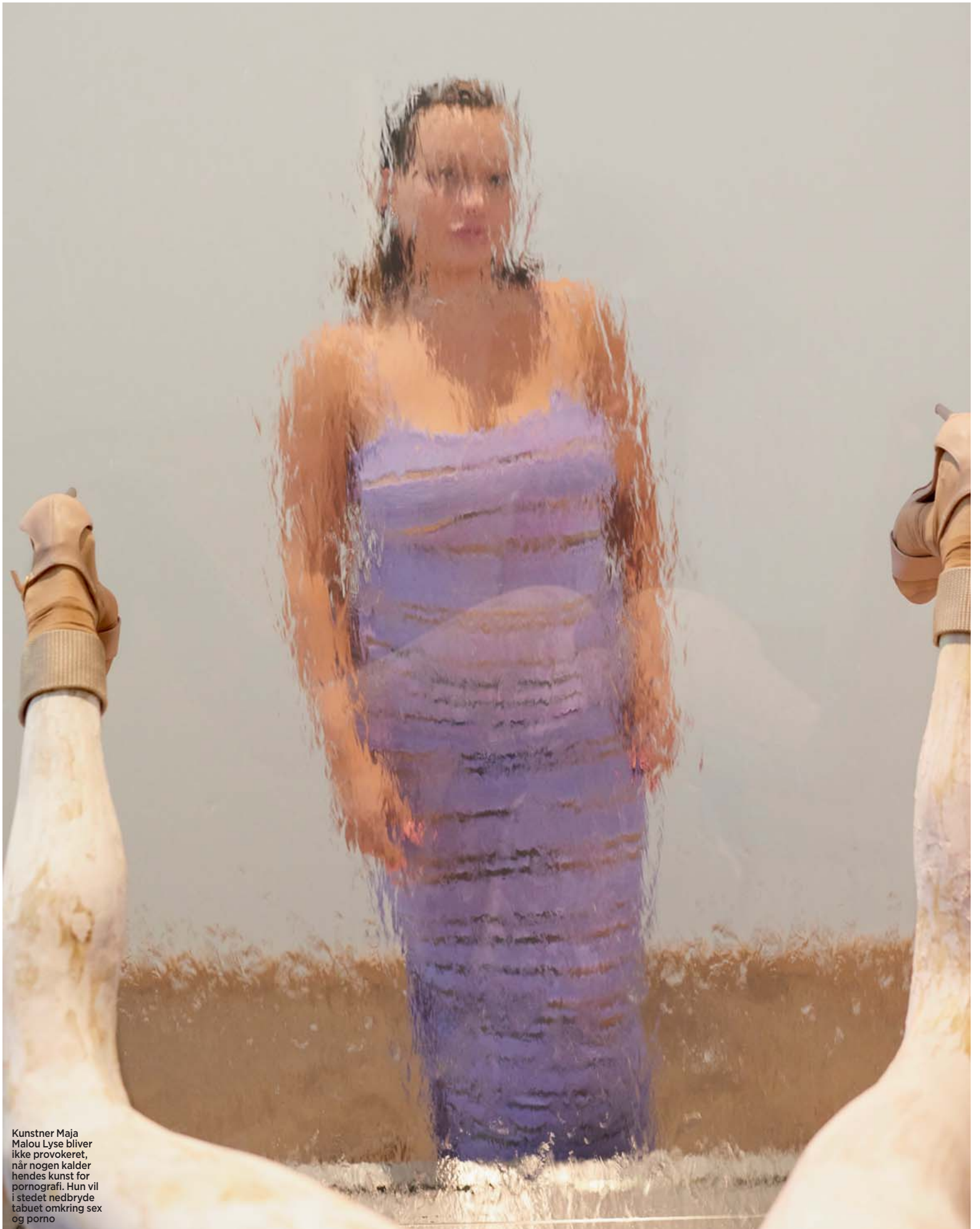
k u n s t e l l e r
k u n s t i g t ?

Tekst STINNE KAASGAARD.
Foto OSCAR MEYER.

“Jeg har faktisk en meget lav libido”
Den 26-årige billedkunstner Maja Malou Lyse spreder gerne ben uden trusser i kunstens og feminismens navn på bl.a. Instagram, som hun bruger som udstillingsgalleri. Hun elsker sexlegetøj og arbejder for at fjerne den skam, der er forbundet med sex og pornografi.

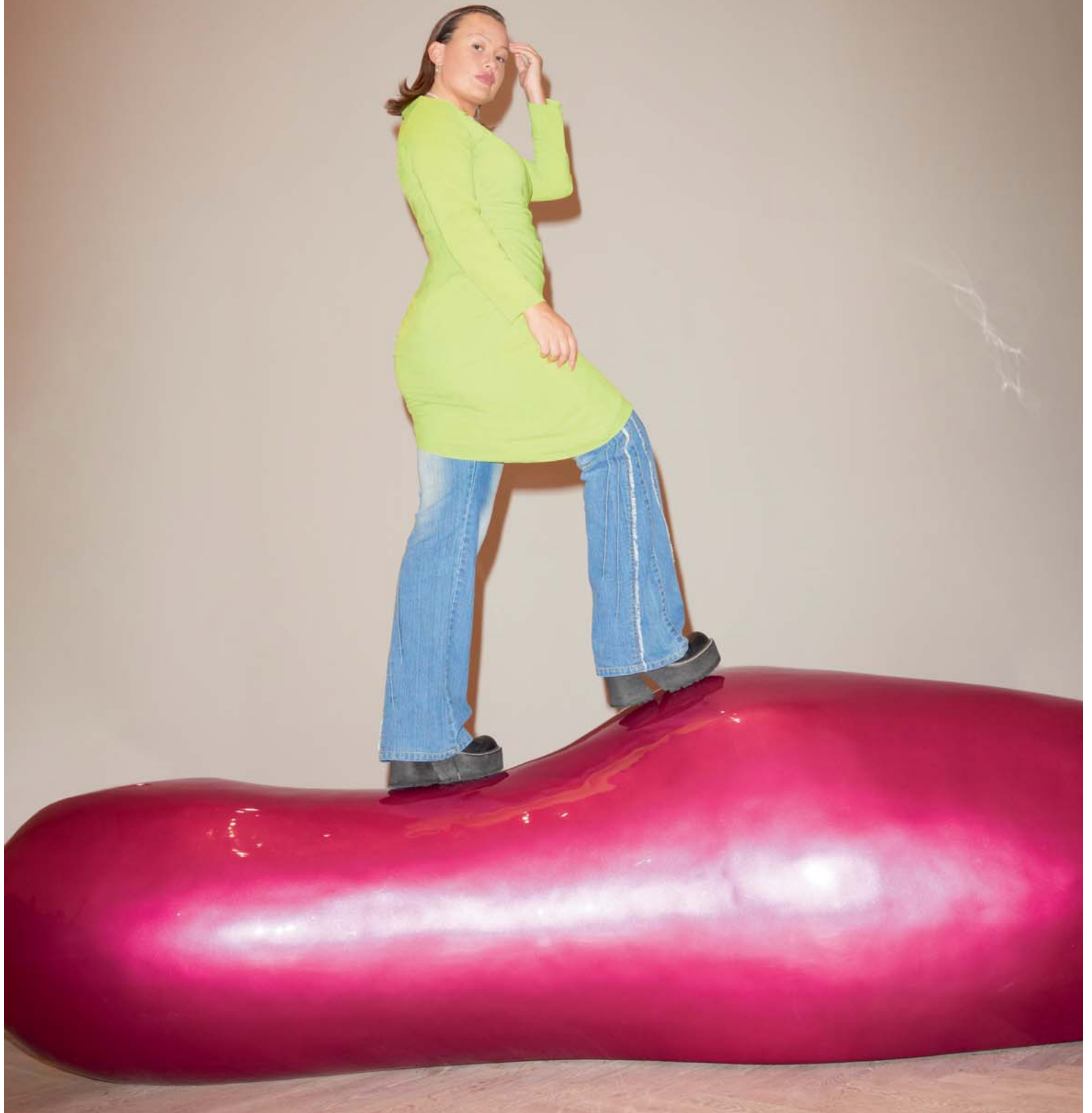
“JEG HAVDE MIN SEKSUELLE DEBUT, DA JEG VAR 13 ÅR. Jeg var den første i min omgangskreds, og det var jo latterligt tidligt. Når jeg ser tilbage, med den erfaring jeg har i dag, kan jeg godt se, at jeg ikke var særlig optaget af at have god sex dengang. Jeg erindrer ikke, at jeg tænkte på, at jeg skulle have orgasme, og det er nok derfor, at jeg var i starten 20'erne, inden jeg fik min første. Mit fokus var et helt andet sted. Det handlede om at være dygtig. At mestre det. At positionere mig gennem det. Både over for dem, jeg var sammen med, men også udadtil. Jeg fandt hurtigt ud af, at der var en form for social kapital forbundet

med at være seksuelt aktiv. På godt og ondt. Jeg indtog rollen som den, der vidste noget om sex, og den befandt jeg mig godt i. Jeg forklarede mine veninder, hvordan de skulle give blowjobs, og hvilke stillinger, der var gode. Det var alt sammen noget, jeg havde læst i *Woman* eller *Cosmopolitan*, og det var meget centreret om mandens begær. Vi definerede sex ud fra, om det var penetrationssex, og om han kom. Hvis vi havde haft andre seksuelle akter, eller det ikke var endt med hans udløsning, var det ikke rigtig sex. Jeg blev mobbet og udskammet helt enormt for den rolle. Ud over at være den første, der havde sex,

Kunstner Maja Malou Lyse bliver ikke provokeret, når nogen kalder hendes kunst for pornografi. Hun vil i stedet nedbryde tabuet omkring sex og porno

Is it a bird? Is it a plane? Nej, det er da en kæmpe lyserød *double ended dildo* med kunstneren bag, Maja Malou Lyse, ovenpå

var jeg også tidligt udviklet med store bryster. Der florerede en masse nøgenbilleder på datidens sociale medier som fx Arto, også af mig, men der fandtes ikke ord som hævnporno og slutshaming på det tidspunkt. Selvfølgelig påvirkede det mig, men jeg husker, at jeg tænkte: *“That’s the price you gotta pay.”* Det var nok en overlevelsesstrategi.”

“PORNO VAR MIN SEKSUELLE LÆRING. Jeg så Pornhub med mine venner i skolegården længe før min seksuelle debut og har flere minder fra mainstreampornografi, end jeg har fra seksualundervis-

ning. Traditionel porno har haft en enormt negativ indflydelse på min seksualitet. Jeg har altid følt, at jeg skulle performe seksuelt. Igennem pornografi lærte jeg at observere mig selv udefra under sex fremfor at være tilstede i min krop. Mainstreampornografien fortæller dig, at langt det meste sex er heteroseksuel, at du skal være hvid, tynd og glatbarberet, og at den seksuelle akt slutter med et *cumshot*. The end. Det er jo meget langt fra virkeligheden. Det har farvet min forståelse af sex helt vildt. Alligevel har jeg altid været fascineret af pornografi. Koblingen mellem kunst og pornografi har været naturlig for mig, fordi

jeg altid har beskæftiget mig med seksualitet i min kunst. Det gode ved pornografi er jo, at det er så forbandet visuelt, ligesom kunst. Jeg ser pornografi som et teaterstykke, fordi det er produceret præcis som teater, film eller performance: Hver eneste scene er konstrueret ned i mindste detalje. Jeg approprierer pornografiens visuelle koder, æstetik og udtryksformer, og derfor bliver jeg heller ikke provokeret, når kritikere siger, at jeg laver porno. Seksualitet, herunder porno, må gerne have autoritet. Der er al for meget skam forbundet med sex.”

“JEG HAR ALTID VÆRET DRAGET AF DET AMBIVALENTE. Og sex og porno er ambivalent. Hvordan kan seksualitet være så tabuiseret, når der er flere, der ser Pornhub end Netflix? Det er så nemt at se sig sur på mainstreampornografi, og det er en klassisk feministisk kritik. Men der er jo ikke noget, vi kan gøre, som får det til at forsvinde. Unge mennesker bruger det, børn bruger det, og alle har nem adgang til det. Vi bliver konfronteret med det, uanset om vi opsøger det eller ej, og vi får ikke meget ud af at dømmе det ude, for så bliver vi ved med at have den her forskrækkede kultur, hvor vi har helt vildt meget berøringsangst over for at snakke om sex. Så længe seksualundervisning i skolen ikke bliver prioriteret nok, vil pornografien være den hurtigste, nemmeste og mest effektive kilde til læring om sex. Men vi mangler nogle værktøjer til at forbruge det ordentligt. Vi skal holde op med at forvente, at det afspejler virkeligheden. Hvis vi forbrugte al anden populærkultur på samme måde, ville vi have et enormt forskruet verdensbillede. Hvis vi så zombiefilm i lige så høj grad og forventede, at de afspejlede virkeligheden, ville vi jo blive fucking bange! Vi ved jo godt, at det ikke er virkelighed, og hvis vi så pornografi på samme måde, tror jeg, at vi ville have et meget sundere forhold til den.”

“JEG BLEV INTRODUCERET TIL FEMINISME PÅ TUMBLR, da jeg var 18 år. Jeg er ikke opvokset i en akademisk verden. Alt jeg ved om feminisme, ved jeg fra internettet. Jeg var vildt dårlig i skolen og gik heller ikke i gymnasiet. I stedet gik jeg derhjemme, hvor min mor aktiverede mig med et spejlreflekskamera og gav mig en ny fotoopgave hver dag. Jeg havde ingen at tage billeder af, så derfor begyndte jeg at vende kameraet mod mig selv. Jeg anede ikke, at der fandtes en feministisk tradition for selvportrætter. Derfor føler jeg, at min nuværende kunstneriske praksis er startet ud fra et meget autentisk behov. I dag kan jeg godt se, at det også handlede om, at jeg var en ung, smuk teenagepige, der oplevede at blive enormt seksualiseret af omverdenen, og at jeg havde et eller andet behov for at forstå mig selv. Det kan selvportrættet bruges til. På Tumblr fandt jeg et fællesskab, hvor en masse unge postede og repostede selfies, men også en masse billeder og tekst med kulturhistoriske og feministiske referencer. Min indgang til feminismen har derfor været meget kontemporær, sammensat af en masse brudstykker og ikke en klassisk kronologisk fortælling. Der var ikke nogen, der lige gennemgik feminismens bølger med mig.”

“JEG VAR UDSAT FOR EN VOLDTÆGT for nogle år siden. Det fik mig til at tænke over min seksualitet på en ny måde. Det gik op for mig, at jeg havde performet en seksualitet, som jeg følte var forven-

tet af mig. Jeg havde anset sex som en sport. Jeg havde været mere fokuseret på, hvad der blev forventet af mig og havde aldrig rigtig lært at tune ind på mit eget begær. Jeg har været meget påvirket af de seksuelle normer i vores kultur om at have et aktivt og eksperimenterende sexliv. Jeg havde en idé om, at jeg elskede sex, fordi jeg var den her sexpositive feminist, men det var blevet alt for skingert og afspejlede ikke, hvordan jeg egentlig havde det. Jeg kæmpede rigtig meget med selvbebrejdelse efter overgrebet, og der gik lang tid, før jeg kunne kalde det voldtægt. Det satte sig som et kropsligt traume. Jeg oplevede, at jeg nok i virkeligheden ikke havde haft et lige så højt sexdrive, som jeg havde performet, og at jeg derfor havde haft en masse sex, jeg ikke havde lyst til. Det skammede jeg mig over erkendelsen af. Vi forbinder sex med succes, og det, synes jeg, er farligt. Folk antager som regel, at jeg har en masse sex, fordi jeg arbejder med sex. Det kommer bag på mange, at jeg faktisk har en meget lav libido. Jeg har lange perioder, hvor jeg ikke er særlig interesseret i sex. Det oplever jeg som et nyt seksuelt tabu. Jeg ser det som et problem, at vi stræber efter den samme slags seksualitet frem for at finde ind til vores egen.”

“JEG HAR ALTID ELSKET SEXLEGETØJ. Især dildoen som kulturelt objekt har interesseret mig i mange år. Den fortæller, hvordan kultur har stor indflydelse på, hvordan vi har sex. Den traditionelle opfattelse af sex har været, at det primært er forbundet med biologi og reproduktion. Når teknologien kommer ind i seksualiteten, ændrer den forestilling sig. Den hacker seksualiteten. Dildoens historie er fascinerende i sig selv. Den er 30.000 år gammel og dermed et af de første kulturobjekter, der nogensinde er fundet. I slutningen af 1800-tallet blev den brugt af læger til at kurere kvinder for hysteri ved at give dem orgasmer. Men i 70'erne, hvor den første sexpositive bølge opstod, blev dildoen et symbol på, at kvinder bogstaveligt talt kunne tage deres seksualitet i deres egne hænder. Den har skiftet udtryk undervejs – fra naturtro, beigeifarvet penis replica med blodårer til i dag, hvor den er mere alienagtig og hightech-futuristisk. Dagens dildo er ligeglad med biologi. Den udvikling, fra den ene yderpol til den anden, at dildoen kan gå fra at være et misogynt redskab til at være et symbol på seksuel frigørelse, synes jeg er fascinerende. Den er et billede på, hvor ambivalent seksualitet er. *It's fucking complicated!*”

Maja Malou Lyse

26 år.

Billedkunstner, som bruger bl.a. Instagram som platform og digitalt galleri. Kontoen @habitual_body_monitoring2 bliver dog ofte lukket ned, fordi hun overskrider reglerne for nøgenhed.

Bidraget til *Art & Porn* med en overdimensioneret pink såkaldt *double ended* dildo. Værket med titlen *Sex Is Not A Natural Act* (2019) sætter fokus på, hvordan sex i højere grad end biologi er formet af bl.a. historie, kultur og lægevidenskab.

Maja Malou Lyse er i gang med sit afsluttende år på Kunstakademiet og har for nylig lavet programmet *Sex med Maja* til DR2.

“Jeg hader pornografi. Jeg synes, det er afskyeligt”

76-årige Ursula Reuter Christiansen hader porno. Når billedkunstneren alligevel er med på en udstilling om netop pornografi i kunstens verden, er det, fordi hun gerne vil udstille præcis, hvor fornedrende hun mener, pornografien er for især kvinder.

Hvad inspirerede dig til det værk, du har med i udstillingen Art & Porn?

“Jeg var i gang med at lave et maleri inspireret af Tornerose, og imens jeg stod og baksede med det meget store værk, som er tre meter langt, faldt jeg over et fotografi i avisen af kunstfotografen Nobuyoshi Araki, som har taget billeder af kvinder i bondage. De viser kvinden som bundet, fængslet og prisgivet. Der tænkte jeg: “Det her er faktisk lige præcis Torneroses historie.” Jeg synes, han har udtrykt den totale underkastelse og tingsliggørelsen af den kvindelige krop sindssygt godt. Jeg opfatter det ikke som porno. Jeg synes, det er et utroligt statement, hvordan han viser kvinden, der ligger der til offentlig voldtægt, tilgængelig for alle og enhver. Araki viser kvinden som et offer, som hun har været igennem hele vores kultur, her sat på spidsen som et bytte. Det er en fremstilling af den virkeligste, dybeste elendighed.”

Hvor går grænsen mellem pornografi og kunst for dig?

“Jeg hader pornografi. Jeg synes, det er afskyeligt. Det er en forfærdelig udnyttelse af kvindekroppen. Menneskers udstilling af deres seksuelle bedrifter. Jeg kan slet ikke klare det. Kunstnere har til alle tider arbejdet pornografisk. Dyrkelsen af sex på meget forførelseriske måder og i erotisk kunst som sådan, og det kan være spændende at kigge på fx japansk erotisk kunst, men det er noget andet end den rå brutalitet, som jeg ser pornografien som.”

Hvorfor udstiller du på Art & Porn, når du hader porno?

“Jeg blev inviteret til udstillingen og blev bedt om at vise filmen *Tre piger og en gris* (som Ursula Reuter Christiansen lavede sammen med rødstrømpen Elisabeth Therkelsen og kunstneren Lene Adler Petersen i 1972, red.), men jeg sagde, at den intet havde med pornografi at gøre. Jeg var lige kommet til Danmark (Ursula Reuter Christiansen er tysk, red.), dengang vi lavede den film, og jeg anede ikke noget om nogen pornografifilm. Den var ment som et virkelig stærkt feministisk statement, hvor vi kastrerer en gris og smider testiklerne ind til kattene, som ikke engang gider at spise dem. Jeg sagde til Michael Thouber (direktør på Kunsthall Charlottenborg, red.), at hvis den vinkel ikke kom helt tydeligt frem, ville jeg omgående trække filmen tilbage. Jeg deltager med den absolutte betingelse, at det skal fremgå, at min kunst intet har med pornografiens frigivelse eller titlen på udstillingen at gøre.”

Hvad synes du om nutidens sexpositive feminister og deres udtryksformer?

“Jeg synes, det er forfærdeligt. Jeg fatter dem ikke. Jeg fatter ikke, at

du kan kalde det feminisme at vise dine kønsdele frem, så mænd onanerer til dem. Hvis du udlægger det som feminisme, at du får mænd til at have tungen ud af halsen med spyttet løbende og erigeret pik, og du på den måde behersker manden, så gør du ham til et rent og skært handyr, og så er jeg absolut ikke med. For mig er feminisme ligestilling mellem mænd og kvinder. Før i tiden gik vi meget op i at sige, at vi var feminister, og det var også nødvendigt. Men når jeg ser alle de åndssvage og sindssyge former, feminismen antager nu om dage, distancerer jeg mig fra den. Så længe jeg lever, og så længe jeg kan kæmpe, vil det være for at opnå ligestilling mellem mennesker.”

Hvad er den største ligestillingskamp i dag?

“Jeg ved godt, at vi i Vesten stadig ikke fuldstændig har opnået den ligestilling, vi kæmpede for dengang, men det er jo i småtingsafdelingen. Jeg er meget mere optaget af ligestilling i den globale verden. Vi er vidner til de mest uhyrlige tilstande rundt omkring i verden, hvor kvinder bliver solgt som slaver. Det er der, vi må sætte ind. Det er kvinder udsat for trafficking, jeg gerne vil tale om. Alt andet er i mine øjne luksusproblemer, selv om de jo kan være alvorlige nok for de mennesker, de berører. Jeg forstår godt, at nogen drømmer om en anden krop eller vil skifte køn osv., men jeg synes ikke, at det skal være i fokus. Så længe kvinder ikke er ligestillede med mænd, vil feminismen være en ligestillingskamp.”

Ursula Reuter Christiansen

76 år.

Dansk-tysk billedkunstner uddannet fra Kunstakademiet i Düsseldorf i 1969.

Flyttede til Danmark i 1969 sammen med sin mand, kunstner og komponist Henning Christiansen, og er bl.a. mor til Bjørnstjerne Christiansen fra kunstnergruppen Superflex.

Professor på Kunstakademiet i Hamborg fra 1992-1997 og herefter på Det Kongelige Danske Kunstakademi.

Især kendt for kortfilmen *Skarpretteren* fra 1973, som også var titlen på SMK's udstilling om hende fra 2018.

Bidrager til *Art & Porn* med værket *Blut Rote Mauer vor Blauem Himmel versus Life and Death* (2019) samt filmen *Tre piger og en gris* (1972).

Ursula Reuter
Christiansens blod-
røde værk er
inspireret af fortæl-
lingen om Tornerose
og viser kvinden
som det offer, hun
har været gennem
historien. Og her
bidrager porno ikke
med noget positivt,
mener hun

"Jeg fatter ikke, at
du kan kalde det
feminisme at vise
dine kønsdele frem,
så mænd onanerer
til dem," siger den
76-årige kunstner

“Porno er neurosens facade”

Den 55-årige kunstner Suzette Gemzøe er vokset op i en verden med fri pornografi. Hun ser det som nødvendigt, at kunsten belyser seksualiteten. Porno har hun til gengæld aldrig haft brug for.

Pornografien snylter på erotikken, mener Suzette Gemzøe. For seksualitet bør ikke blive reduceret til noget overfladisk

Suzette Gemzøe

55 år.

Kunstner uddannet fra Det Kongelige Danske Kunstakademi.

Arbejder primært konceptuelt og ofte med videoinstallationer.

Bidrager til *Art & Porn* med to værker. *Exotic Life of A Single Mother* (2007), som er et 60 minutters semi-iscenesat socialrealistisk onetake fra Gemzøes hverdag i 2007, og *Venus Retrograd* (2018-19), som består af en række bemalede prints samt et lydværk.

Sidstnævnte er fra bogen *Atlas* over seksuallivet fra 1969 fra Gemzøes fars bogsamling. Faren Peter Gemzøe var frontkæmper for pornografis frigivelse og bl.a. redaktør på bladet Mælk & Honning.

Hvorfor er pornografi relevant i kunstnerisk sammenhæng?

“Det er vel ikke pornografien i sig selv, som er relevant for kunsten. Inspirationen er snarere seksualiteten i udvidet forstand. Kunsten har til alle tider beskæftiget sig med kønsdriften. Kunsten holder et spejl op, som fx blotlægger fortrængninger og samfundsmæssige traumer. Og derfor er *Art & Porn* yderst relevant og aktuel. Fx som erkendelse af, at krig kønnene imellem er den værst tænkelige og skal belyses med en 1000 watts følgespot.”

Du hører til en generation, der som den første er vokset op med fri pornografi. Hvordan oplevede du det?

“Min generation blev beskyldt for at være hæmmet. Vi havde ikke den frigjorthed, som vores forældre drømte om på vores vegne og selv efterstræbte. For samfundet levede ikke op til idealet om frigjorthed. Elskov kan jo helbrede selv de voldsomste smerter og krigstraumer, men i stedet for dyb intimitet og sjælelig omsorg har pornografien taget pladsen og skabt profit på undertrykkelse, udbytning og misbrug. For øvrigt godt hjulpet på vej af diverse religioners manglende forståelse for seksualiteten som urkraft. Pornografi postulerer at være frigjort, men er fremmedgjort.”

Hvad er det vigtigste, du har lært om sex og pornografi i dit liv?

“Jeg ser pornografien som en patriarkalsk snylten på erotikken. Seksualiteten kan ikke tåle at blive reduceret og gjort overfladisk, som den bliver i pornografien. Det resulterer i en menneskelig afstumpethed, og det er ikke svært at få øje på den destruktive og undertrykkende effekt, pornoen har på kroppen. Alt bliver fikset og konstrueret, så det passer ind i normerne og idealerne. Bryster, skamlæber, lår, numser, testikler og mavemusklér strammes op i et forkvaklet forsøg på at fjerne fokus fra den indre smerte og overføre den til en kropslig smerte. Men det er jo nok mere håndgribeligt end at se sit eget sjælelige begær i øjnene og handle i overensstemmelse med det.”

Det lyder lidt deprimerende. Hvad skal vi gøre ved denne deroute?

“Den eneste kur mod verdens traumer er sådan set kærligheden og fællesskabet mellem mennesker. Jeg ser porno som neurosens facade, hvor mennesker mister sammenhængen med hinanden og sig selv. I teknologiens tidsalder behøver vi ikke længere at være to om erotikken. Hvor menneskeligt er det egentligt? Det er påfaldende, hvor meget Instagram minder om fortidens peep shows (teater, hvor hver tilskuere har en separat kabine, hvorfra de iagttager en nøgen skuespillerinde, red.), hvor du forholdsvist ubemærket kan kigge ind i et 'hul' og blive stimuleret. Spørgsmålet er, hvad det gør ved vores børn, som får det indtryk, at seksualitet er noget ydre i stedet for noget indre. Det virker ødelæggende i mine øjne. Jeg har personligt aldrig haft brug for porno. Til gengæld nyder jeg kunsten passioneret.”